

A jelentés teljes szövege letölthető itt:

<http://www.eumap.org> és itt:

<http://www.cij.hu>.

További információkért kérjük, forduljon a Független Médiaközpontban Móricz Ilonához (ilona.moricz@cij.hu, 06 1-317 5448; 06 30 9000688) vagy a Nyílt Társadalom Intézetben Miriam Anatihoz, (manati@osieurope.org, + 36 30 2748533).

Azonnali közlésre

A magyar televíziózás sürgős reformra vár

Budapest, 2006. május 9. – A magyarországi televízióknak visszatérő politikai nyomással kell szembenéznük; a közszolgálati Magyar Televízió súlyos pénzügyi és identitásválsággal küzd; a kínálat sokszínűsége mind a kereskedelmi, mind a közszolgálati szektorban korlátozott; az 1996-os rádió- és televíziótörvény nem biztosítja az elektronikus média sokszínűségét és függetlenségét.

Ezek a legfontosabb megállapításai annak jelentésnek, amelyet a *Televíziózás Európában: a szabályozás, a médiapolitika és a függetlenség kérdései* címmel a Nyílt Társadalom Intézet (Open Society Institute, OSI) készített a budapesti Független Médiaközponttal együttműködésben, és amelynek magyarországi fejezetét Bajomi-Lázár Péter, a Sajtószabadság Központ munkatársa írta. A jelentés részletesen leírja a magyarországi televíziózás helyzetét, és számos olyan médiapolitikai javaslatot fogalmaz meg, amelynek célja az, hogy a televíziós kínálat jobban megfeleljen az állampolgárok igényeinek.

Bár 1989-ben formálisan is kikiáltották a sajtó szabadságát, a magyarországi műsorszolgáltatók ma is gyakran szembesülnek politikai nyomással. Az elmúlt 15 évben a politikai elitek – kisebb vagy nagyobb mértékben, de folyamatosan – befolyásolni kívánták a szerkesztőket, különösen a közszolgálati médiumok szerkesztőit önnön médiareprezentációjuk javítása érdekében.

A rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény eredeti célja az volt, hogy véget vessen a „médiaháborúnak”, vagyis a politikai eliteket megosztó konfliktusnak, amelynek tétje az volt, hogy ki ellenőrizze a médiát és milyen társadalmi értékeket jelenítsenek meg a műsorszolgáltatók. A rádiós és a televíziós szektort túlszabályozó törvény azonban ténylegesen keveset javított a médiumok helyzetén, és – különösen a mindenható Országos Rádió és Televízió Testület (ORTT) létrehozásával – inkább intézményesítette, mintsem megszüntette a médiumok politikai felügyeletét.

A ma nyilvánosságra hozott jelentés a rádió- és televíziótörvény mielőbbi módosítását javasolja. A jelentésben megfogalmazott ajánlások magukban foglalják az ORTT politikai ellenőrzésének csökkentését, a műsorszolgáltatási engedélyek kiadását szabályozó és a politikai szempontok érvényesítését megengedő eljárás reformját, általában a tartalomszabályozás szigorának csökkentését és különösen a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelmének eltörlését, különös tekintettel arra, hogy ma e követelmény vélt vagy valós megsértése a szerkesztői szabadságba való politikai beavatkozás leggyakoribb indoka.

A műsorszolgáltatás mai intézményrendszere nem biztosítja a média szabadságát és sokszínűségét. A magyar közönség ma országszerte három közszolgálati csatorna – a Magyar Televízió egyes és kettős csatornája és a Duna Televízió c, valamint két kereskedelmi műsorszolgáltató – az RTL Klub és a TV2 – műsorát nézheti. Ezek mellett 38, zömmel tematikus magyar nyelvű kábelcsatorna műsorát követheti figyelemmel. A televíziócsatornák magas száma azonban nem jár együtt a kínálat azonos mértékű

sokszínűségével. A televíziók túlnyomó többsége kereskedelmi műsorokat sugároz, míg a tényfeltáró riportok és a kisebbségi műsorok szinte teljes mértékben hiányoznak a kínálatukból.

A jelentés sürgeti a közszolgálati médiumok finanszírozásának reformját is. E műsorszolgáltatók – különösen a Magyar Televízió – egyre mélyülő pénzügyi válsággal néztek szembe az elmúlt évtizedben. 2002 nyarán a kormánytöbbség eltörölte a készülék üzemben tartási díjat, megszüntetve ezzel az intézmény függetlenségének látszatát is. A finanszírozási nehézségek megoldása érdekében a köztelevízió versenyre kelt a kereskedelmi műsorszolgáltatókkal, mindeddig azonban kevés sikerrel. Bár számos műsorában utánozza a kereskedelmi televíziók által meghonosított formátumokat, a késő esti órákra számúzva az oktatóműsorokat és a dokumentumfilmeket, a Magyar Televízió a két országos kereskedelmi csatorna megjelenése óta minden évben veszteséget termelt. A nemzeti főcsatorna, az m1 közönségrészesedése 15 százalék körüli, azaz az európai átlagnál jóval kisebb.

A jelentés végül felhívja a figyelmet arra is, hogy Magyarország nincs kész az új technológiák bevezetésére. A rádió- és televíziótörvény nem is használja a „digitalizáció” kifejezést, ami lelassítja a technológiai fejlődést és a választék bővülését. A digitális átállás felgyorsítása érdekében ugyancsak szükség van a jogszabály módosítására.

A szerkesztőknek:

A jelentés a *Televíziózás Európában: a szabályozás, a médiapolitika és a függetlenség kérdései* (*Television across Europe: regulation, policy and independence*) című, 20 országot felölelő kutatás része. A jelentéseket az EUMAP – a Nyílt Társadalom Intézet EU Monitoring and Advocacy Programja – keretében készült, az OSI Network Media Programjával együttműködésben. Valamennyi országjelentés letölthető a <http://www.eumap.org> címről. A Nyílt Társadalom Intézetről további információk itt találhatóak: <http://www.soros.org>.

A magyar országjelentést Bajomi-Lázár Péter médiakutató, a Sajtószabadság Központ (<http://www.sajtoszabdsag.hu>) munkatársa készítette a Független Médiaközponttal (<http://www.cij.hu>) együttműködésben. A budapesti Független Médiaközpontot 1995-ben hozták létre olyan nem nyereségérdekelt szervezetként, amelynek célja a független média támogatása, az újságírás professzionalizálódásának elősegítése, a tényközpontú és kiegyensúlyozott hírközlés normáinak terjesztése. A központ non-profit alapon nyújt továbbképzést gyakorló újságíróknak és újságíró-hallgatóknak, emellett műhelyvitákat és kerekasztal-beszélgetéseket rendez a médiával kapcsolatos különböző kérdésekről, és nemzetközi médiakutatási projektekből vesz részt.